

- [O nama](#)
- [U medijima](#)
- [DOKUMENTI](#)
- [TONOVI](#)

Obris.org

Obrana i sigurnost

- [Istaknuto](#)
- [Regija »](#)
- [Europa »](#)
- [NATO »](#)
- [Svijet »](#)
- [Predstavljamo](#)

Subscribe via [RSS Feed](#)

- [Obrana](#)
- [Sigurnost](#)
- [Unutarnji poslovi](#)

- [Vanjska politika](#)
- [Krize](#)
- [Misije](#)
- [Sabor](#)
- [Vojna industrija RH](#)
- [Ostalo](#)

[Europa](#), [Hrvatska](#), [Istaknuto](#), [Obrana](#) | 29/12/2022, 18:00 [Edit this post](#)

Velika Britanija kao još jedan “strateški partner” RH

Iako se početkom 2022. godine o Velikoj Britaniji u Zagrebu pričalo kao o još jednom na listi „strateških partnera“, već i površnim uvidom u stanje odnosa, kako općih tako i specifično obrambenih, jako je teško iz javne sfere dokučiti razloge takvih navoda. Naime, iako velika država duge tradicije vanjskopolitičkih djelovanja, Velika Britanija je u Hrvatskoj bila vrlo umjereno djelatna zadnjih godina. Određeni uvid tu daju i vidljivo nepotpuni službeni pregled općenitih ugovora i akata koje su sklopile Velika Britanija i Republika Hrvatska, u kojima se od uspostave diplomatskih odnosa u lipnju 1992. godine i tijekom prvog desetljeća odnosa spominju tek akti vezani uz same diplomatske odnose, promet, kulturu i ekonomiju. Tek 2002. se tu uključuje i sektor unutarnjih poslova, da bi 12. rujna 2006. bio sklopljen i „**Memorandum o suglasnosti između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske o provedbi vojnih vježbi i obuke i pružanja potpore države domaćina**“. Što se tiče obrane, u to je doba Velika Britanija pomogla Hrvatskoj i izradom specijalizirane studije stanja te potencijalnih reformi sustava Ministarstva obrane RH, koja doduše nije potakla ikakve bitnije sustavne promjene na terenu. No dok se Hrvatska tada aktivno spremala za svoje članstvo u NATO savezu, kao glavna područja suradnje spominjalo se tek povremene aktivnosti dviju mornarica te sudjelovanju hrvatskih časnika i dočasnika u Središtu Vyškov u Češkoj, koje sponzorira Ujedinjena Kraljevina, a provodi BMAAT (British Military Advisory Team). Na to je početkom 2008. uslijedilo i praktično smanjivanje opsega te intenziteta bilateralne obrambene suradnje, kada je u okviru reorganizacije diplomatske mreže UK ukinuto mjesto rezidentnog vojnog predstavnika u Zagrebu, te su njegovi poslovi na nekoliko godina preseljeni u djelokrug Ureda vojnog izaslanika UK u Beču. Zbog toga nije ni čudilo da su se tijekom iduće četiri godine tu odnosi sveli na povremene susrete visokih dužnosnika na stranim sastancima, da bi tek 2011. bio zabilježen posjet načelnika obrambenog stožera UK Zagrebu (general zbora Sir David Richards) – sada u kontekstu NATO članstva, suradnje u inozemnim misijama, te skorog članstva Hrvatsku u Europskoj uniji.

Zastava UK na vojnom mimohodu u Zagrebu 2015. godine

Taj posjet, a onda i ulazak RH u Europsku uniju u srpnju 2013., pokrenuli su postupno intenziviranje suradnje Hrvatske i Velike Britanije i na obrambenom području, gdje se uz započinjanje niza godišnjih vježbi hrvatske i britanske kopnene vojske „Sava Star“, krajem 2013. spominjalo i britansku prezentaciju djelovanja Zapovjedništva savezničkih snaga za brzo djelovanje (UK ARRC). Sredinom ožujka 2014. u posjetu UK bilo je i izaslanstvo Ministarstva obrane RH, te su uz nastavak razgovora o inozemnim misijama, vježbama te savezničkim strukturama u Velikoj Britaniji ondje održali i jednokratne „*bilateralne obrambeno-sigurnosne konzultacije*“ s tadašnjim ravnateljem za međunarodnu sigurnosnu politiku u britanskom Ministarstvu obrane Steveom McCarthyem. Tim temeljem započelo je onda slanje manjeg broja hrvatskih časnika na savezničke dužnosti u Velikoj Britaniji (UK ARRC), a u ljeto 2015. se posebno zapazilo i sudjelovanje Velike Britanije u vojnom mimohodu kojim je Republika Hrvatska u Zagrebu 4. kolovoza 2015. obilježila 20. godišnjicu VRO „Oluja“. Tog kolovoza 2015. u Zagreb je bio vraćen i rezidentni vojni izaslanik UK – posao čije se obavljanje tijekom prethodnih sedam godina dodatno još prebacilo iz početnog Beča u Bukurešt, da bi od kolovoza 2015. do danas ipak opet bio obavljan neposredno u Hrvatskoj.

Nakon održavanja referenduma o BREXIT-u u Velikoj Britaniji 26. lipnja 2016. godine, nastavlja se daljnja dinamizacija obrambene suradnje Hrvatske i Velike Britanije, pomognuta od srpnja 2016. i aktivnostima novog veleposlanika Andrewa Dagleisha – što 6. veljače 2017. dovodi i do službene posjete Ujedinjenoj Kraljevini i tadašnjeg ministra obrane RH Damira Krstičevića. Tom su prilikom u Londonu dva ministra obrane (domaćin Michael Fallon i ministar Krstičević) potpisali „**Memorandum o razumijevanju**“ – koji opisuje i područja obrambene suradnje od posebnog interesa za dvije države. Riječ je tu o odnosim fokusiranim na: **(1)** postojeća djelovanja u zajedničkim operacijama u potpori stabilnosti, miru i sigurnosti, **(2)** potencijalni zajednički razmještaj snaga u budućim međunarodnim operacijama, te **(3)** buduće mogućnosti u obrambenim nabavama te podršci vezanoj uz opremu. Ujedno se utvrdilo i **(4)** namjeru održavanja godišnjih obrambenih razgovora s Hrvatskom, koji će se voditi na razini pomoćnika za obrambenu politiku. Uz suradnju u misijama, pozdravljeno je i sudjelovanje RH u NATO snagama visoke spremnosti koje su 2017. bile pod britanskim vodstvom – u koje je RH tada poslala vod Vojne policije te jedan civilno-vojni tim. Ujedno, posebno se istaklo i zajednička vježbovna djelovanja (Immediate Response, Sava Star), te nakon dužeg vremena obnovljene posjete britanskih ratnih brodova Hrvatskoj (HMS Defender D36).

Nastavak jačanja suradnje

Dok je 29. ožujka 2017. Ujedinjena Kraljevina započela postupak pregovaranja o izlasku iz Europske unije, obrambenu suradnju RH i UK se od lipnja 2017. krenulo

dopunjavati i povremenim posjetima britanske zrakoplovne akrobatske skupine „Red Arrows“ Hrvatskoj. Samo dva mjeseca kasnije, u kolovozu 2017. godine, opet je u Zagrebu bio i načelnik Obrambenog stožera OS Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske (sada general zbora Sir Stuart Peach) – da bi u travnju 2018. godine, samo nekoliko dana nakon ponovljenog posjeta Hrvatskoj skupine „Red Arrows“ i načelnik GS OS RH general Mirko Šundov uzvratio posjet Velikoj Britaniji. Kao glavne zajedničke aktivnosti tada se ipak isticalo zajedničke vojne vježbe (SAVA STAR, CROATIAN LION i CROATIAN DAGGER), te zajednički angažman u NATO aktivnosti ojačane Prednje prisutnosti (eFP) u Poljskoj, gdje RH djeluje od sredine listopada 2017. godine. Sredinom srpnja 2018. godine u Hrvatskoj je održana i vojna vježba “FLYING SABRE 18” u kojoj su se po prvi put zajednički uvježbavali pripadnici eskadrila borbenih aviona Hrvatskog ratnog zrakoplovstva i Ratnog zrakoplovstva Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske (Royal Air Force – RAF).

Nakon ponovljenog posjeta zrakoplovne skupine „Red Arrows“ krajem travnja 2019., u listopadu iste godine nastavljeno je i sudjelovanje Hrvatske u snagama ojačane Prednje prisutnosti u Poljskoj, gdje se surađivalo i s vojnim snagama Velike Britanije – države koja je u to doba bila u zadnjim fazama svojih pregovora o izlasku iz Europske unije, koji je onda i proveden 31. siječnja 2020. godine. No u to doba već se naziralo i međunarodno širenje bolesti Covid-19, koje je uskoro preraslo u pandemiju – kriznu pojavu koja je usporila sve međunarodne aktivnosti, pa tako i širu obrambenu suradnju. U nadolazećem periodu treba tek istaknuti da aktivnoj suradnji RH i UK nije pomogao ni nagli odlazak ministra Damira Krstičevića s mjesta ministra obrane u Hrvatskoj, 7. svibnja 2020. godine. Stanje se počelo postupno normalizirati tijekom 2021. godine – kada je u Hrvatskoj krajem travnja registrirana brodska doprema opreme za međunarodnu vježbu „Immediate Response 21“ (u kojoj su Oružane snage RH tijekom svibnja pružale potporu zemlje domaćina (Host Nation Support –HNS) snagama Oružanih snaga SAD i Ujedinjene Kraljevine), da bi onda 25. svibnja u Hrvatsku opet stigli i avioni britanske zrakoplovne akrobatske skupine „Red Arrows“. Nakon uzastopnih godišnjih posjeta od 2017. do 2019., te onda izostankom takve aktivnosti 2020. godine – ta se aktivnost održala ukupno po četvrti put 2021. godine.

Vrhunac – „strateško partnerstvo“

“Flying Sabre” – vježba aviona 2. i 4. generacije

Iako je tijekom ljeta 2021. godine iz Zagreba otišao veleposlanik Andrew Dalglish, kojeg je nova diplomatska dužnost odvela u Pakistan, njegov se nasljednik Simon Thomas samo nekoliko mjeseci po preuzimanju dužnosti u srpnju 2021. već mogao pohvaliti posebnim uspjehom na polju obrambene suradnje. Naime, dosadašnji vrhunac obrambene suradnje Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske dostignut je početkom 2022. godine, kada je 1. veljače ove godine Zagreb posjetio još uvijek aktualni britanski ministar obrane Ben Wallace. Riječ je bila o dijelu britanske vojno-diplomatske ture širom europskih država NATO saveza, kojoj je glavni naglasak bio na britanskome doživljavanju vidljivo pogoršane situacije u Ukrajini – državi koja je za manje od mjesec dana onda i postala žrtvom vojne agresije Ruske Federacije. Uz to, na sastancima s aktualnim hrvatskim ministrom obrane Mariom Banožićem te onda

i s premijerom Andrejom Plenkovićem dotaknuta je i tematika obrambene suradnje Republike Hrvatske i sada za EU okvir „treće zemlje“ Ujedinjene Kraljevine – koja je ipak i nadalje država NATO partner.

Dok se već tada spominjalo spremnost pojačanog raspoređivanja britanskih vojnih snaga na istočno krilo NATO saveza u slučaju moguće ruske agresije, novčanu pomoć stabilnosti ukrajinske Vlade i njene energetske neovisnosti od Rusije, ujedno se radilo i na potencijalnim sankcijama prema Ruskoj Federaciji ako ona i zaista krene u otvorenu agresiju – što se tada još aktivno pobijalo iz ruske diplomacije te raznih javnih krugova sklonih toj državi. Dok se ministar Banožić navodno osvrtao i na stanje u Bosni i Hercegovini, to je bilo zanimljivo i Wallaceu, koji se trudio pokazati poseban britanski interes za regiju kao takvu. Što se tiče obrambene suradnje – dva ministra obrane su potpisala „Sporazum o strateškom partnerstvu između RH i UK“, što je među ostalim zanimljivo i u kontekstu da se slične dokumente s Francuskom Republikom dva puta potpisivalo na razini premijera i predsjednika država (2010. dvoje premijera, 2021. premijer RH i francuski predsjednik). Tim su dokumentom definirana 4 osnovna područja suradnje: **(1)** suradnja u NATO okviru, **(2)** jačanje stabilnosti Zapadnog Balkana, **(3)** sučeljavanje s hibridnim prijetnjama, te **(4)** jačanje zajedničke obuke te uvježbavanje interoperabilnosti snaga. Uz to, s hrvatske je strane ponovljena i namjera godišnjeg praćenja provedbe takvih aktivnosti – što bi vjerojatno odgovaralo i ranije objavljivanim namjerama provođenja godišnjih obrambenih konzultacija predstavnika dvaju ministarstava obrane. Taj ministarski sporazum je Vlada Republike Hrvatske primila na znanje 17. ožujka ove godine, kada je ministar Banožić opet ponovio glavne prioritete obrambene suradnje RH i UK, doduše u ponešto reduciranoj varijanti – s naglaskom tek na namjeru „*jačati interoperabilnost provedbom zajedničke obuke i vježbi, kako bilateralno tako i u okviru NATO-a*“.

Ovo sužavanje fokusa izgleda da je proteklih mjeseci pratilo i zamiranje bitnijih te javno vidljivih aktivnosti suradnje. To ne čudi kada se ima u vidu da se ova godina pokazala izuzetno politički turbulentnom u samoj Ujedinjenoj Kraljevini. S jedne strane, od kraja veljače ove godine te početka intenzivnog ratovanja u Ukrajini, Velika Britanija je izuzetno intenzivno nastavila koncentriranje na temu Ukrajine i svekoliku podršku vlastima u Kijevu, No ondje su brojni skandali do 7. srpnja doveli i do pada drugog kabineta premijera Borisa Johnsona, kojeg je do 6. rujna bez provedbe novih izbora uspjela na čelu države naslijediti Liz Truss – dotadašnja ministrica zadužena za inozemnu trgovinu. Iako potvrđena samo dva dana prije smrti dugovječne kraljice Elizabete II, kabinet Liz Truss već 25. listopada ove godine (nakon samo 50 dana obnašanja dužnosti), izgubio je podršku u javnosti te parlamentu zbog izuzetno lošeg vođenja državnih financija. Nakon internih stranačkih pregovora Truss je na čelu stranke 24. listopada naslijedio stranački kolega Rishi Sunak – koji je 25. listopada postao i premijer, opet bez provedbe novih parlamentarnih izbora. Uz novu vladu još traje i dovršetak formalnog ustoličenja novog monarha, Charlesa III, koji je dužnost preuzeo 8. rujna no tek čeka svečanu krunidbu. Sva ta raznolika politička previranja usporila su mnoge stvari, a među ostalim i naznake ikakvih posebnih odnosa Hrvatske i Ujedinjene Kraljevine, kako općenito tako i po pitanju vidljive obrambene suradnje dviju država – čemu ne

pomaže ni činjenica kako je od sredine prosinca opet privremeno upražnjeno i mjesto vojnog izaslanika UK u Zagrebu.

Prema mišljenju dobrog poznavatelja britanske politike na ovim prostorima, novinara Zorana Kusovca, za usporavanje odnosa nije kriv samo službeni London, već i Zagreb koji jednostavno ima deficit u promišljanjima strateški važnih politika:

„U odnosima RH i UK praktično ne postoji oblast u kojoj se suradnja obavlja na stratejskoj razini. Iako su na polju obrane i sigurnosti već dva desetljeća odnosi dobri i bez ozbiljnijih razlika, teško je o njima govoriti kao stratejskim. Iako je za nepodizanje međusobne interakcije na najviši nivo odgovornost uvijek podijeljena, u slučaju Hrvatske i Ujedinjene Kraljevine ona je prilično asimetrična, na štetu Republike. Iako se uvijek može govoriti o nedovoljnoj aktivnosti Londona i optužiti ga da se premalo i presporo gura, ili uvlači nedovoljno angažirani Zagreb, to ne bi bilo pošteno niti bi oslikavalo bit problema. A ona je da Hrvatska sebi mora priznati da je vrlo slaba u stratejskom razmišljanju, ne samo u obrani nego i na mnogim drugim poljima”.

Jedan od najslikovitijih primjera je mjesto, zadaća i način funkcioniranja hrvatskih obrambenih snaga unutar NATO-a, nastavlja Kusovac:

Aktualni kralj UK u nekoliko je navrata bio u posjetu Hrvatskoj

„Hrvatska država nije se uspjela odvojiti od razmišljanja kakve nacionalne oružane snage treba kao članica obrambenog saveza, što je svakako strateško razmišljanje najviše razine. Politički Zagreb i dalje gradi i razvija obrambeni sustav kao da država mora sama pokriti sve segmente svoje sigurnosti, što je najveća pogreška koju je društvo moglo napraviti. Upravo je Ujedinjeno Kraljevstvo, uz još nekoliko članica NATO, na to pokušavalo ukazati, no slabost toga iskrenog odnosa bila je što je bio fokusiran na vojnu komponentu – što, unatoč iskrenoj namjeri obiju strana, nije polučilo stratejske rezultate. Naime, obrambene strukture odlično se razumiju (i surađuju koliko mogu), no bit problema nije u ljudima u odorama nego u političarima koji njihove potrebe i težnje nedovoljno razumiju. Daleko veću štetu od nerazumijevanja čini nedostatak spremnosti da se stratejski ciljevi definiraju i provode unatoč dnevnoj politici. Hrvatski političari, bez obzira tko je na vlasti, nenadmašni su u ‘klanju vola za kilo mesa’. Ne samo u posljednjem slučaju blokiranja obuke ukrajinskih OS nego i u definiranju oblasti u kojima Hrvatska ima znanje i iskustvo kojima bi mogla u NATO imati ulogu i ugled daleko iznad svoje skromne brojne snage i tehničke opremljenosti”.

Nesporno je da je Hrvatska do sada mogla i trebala – uz pomoć svojih strateških partnera – nametnuti neke svoje prednosti kao jačanje kapaciteta Saveza, a za takav zaokret sada je već vrijeme pri kraju:

„Strategijski poraz Hrvatske je njezina nesposobnost da od početka ozbiljnih razgovora sa zapadnim vojnim savezom pa sve do danas ponudi hrvatske modele reintegriranja prethodno okupiranih područja, razminiranja, odnosa vojske i specijalne policije, razvojačenja velikih ratnih oružanih snaga i integracije bivših vojnika u civilno društvo, i pomoć u poslijeratnoj prilagodbi itd. Zabrinjavajuće je da se, unatoč pojedinačnih pokušaja u kojima je UK igrala zapaženu ulogu, te specifične šanse i dalje ne prepoznaju na strategijskoj razini, a vrijeme u kojem će se ta znanja i iskustva moći upotrijebiti već je pri kraju jer se tehnologije i pristupi mijenjaju a hrvatski časnici, dočasnici i vojnici sa tim iskustvima već uvelike odlaze is sustava”.

*Ovaj tekst je objavljen u sklopu projekta poticanja kvalitetnog novinarstva Agencije za elektroničke medije

Recommend 3 people recommend this. [Sign Up](#) to see what your friends recommend

Vežani Tekstovi:

1. **Obrambena suradnja s Francuskom (8)**
2. **“Swift Response 19” – potvrda ozbiljnosti 93. ZB (7)**
3. **Francuski veleposlanik: razvijamo istinsko strateško partnerstvo (7)**
4. **Hrvatska i Francuska – četvrtak je “Dan D” (7)**
5. **Izrael i Hrvatska – avioni Barak, cyber i strateške veze (7)**

Tags: [Hrvatska](#), [obrambena suradnja](#), [strateški dokumenti](#), [vanjska politika](#), [Velika Britanija](#)

Share:

[Tweet](#)

Author: [Igor Tabak](#)

Video prilog dana

Croatia's big day: Balkan n...

Turkish defence industry ...

Europe curbs visitors from...

Türkiye to use Black Sea g...

- [01.1.2023. - Euronews - Hrvatska u schengenskoj zoni i s eurom](#)
- [31.12.2022. - TRT - Turska vojna industrija](#)
- [30.12.2022. - France24 - Covid tjera EU na nove kontrole došljaka iz Kine](#)
- [29.12.2022. - TRT - Nova turska plinska polja na Crnom moru](#)

- [O nama](#)
- [U medijima](#)
- [DOKUMENTI](#)
- [TONOVI](#)

